

La Causa General a Avià

Amb aquest treball he volgut mostrar un altre aspecte de la Guerra Civil que personalment no coneixia. Les dades han estat extretes de la Causa General d'Avià, és a dir, el recull dels fets elaborat pel bàndol franquista, per això cal tenir en compte que la font informativa no és objectiva.

Per entendre millor l'article, definirem el contingut de la Causa General:

La Causa General va ser un extens procés d'investigació impulsat pel règim franquista després de la Guerra Civil espanyola en el moment que es van instal·lar al poder. La investigació va ser impulsada mitjançant el Decret del 26 d'abril de 1940, amb l'objectiu de recollir i instruir tots els fets ocorreguts a tot el territori durant la Guerra. La Causa General recull tota informació sobre abusos i crims comesos a persones i béns en zones de control republicà durant la Guerra, i a més a més totes les accions de les autoritats i partidaris del govern d'esquerra a la Segona República (1931).

Aquesta recopilació va ser causa de molts judicis contra els responsables de les il·legalitzacions comeses; a la Causa General d'Avià, per exemple, es parla de presó d'alguns dels responsables de les accions republicanes quan es tracta la seva situació actual.

La Causa General es va dur a terme de manera sistemàtica a tot Espanya sota la responsabilitat de "Fiscal Jefe de la Causa General", nomenat en molts dels documents de la Causa General d'Avià. La recopilació es conserva des de l'any 1980 al "Archivo Histórico Nacional" de Madrid.

Va servir tant d'instrument opressor pels contraris al franquisme, com de propaganda del règim per legitimar així, les seves accions.

S'ha de dir, que aquesta Causa General no va ser objecte d'una investigació parcial, sinó que es cataloga com una única versió oficial disponible dels fets ocorreguts. Més que un acte de justícia, és una acció repressiva cap als republicans i opositors al règim; per tant, és possible que algunes de les persones jutjades i investigades fossin objecte d'injustícies.

Pel que fa a la Causa General d'Avià hi ha registrats un total de 19 assassinats, dos cossos dels quals no van ser identificats. Per altra banda, també hem de destacar els casos de saqueig i robatori a les diverses propietats del municipi, amb un total de 13 saquejos a domicilis, esglésies i la Casa Consistorial.

Seguidament presentem els diferents casos d'assassinat del municipi:

- Jaume Coll Roldós
- Calixto Serra Ribas

- Joan Montaña Tarrés
- Josep Barniol Armengol
- Joan Barniol Grandia
- Lluís Subirana Casas
- Josep Xandri Sala
- Benet Codina Plaza
- Benet Barniol Fígols
- Lluís Villurbina Esquius
- Pere Canal Balaguer
- Ramon Boixader Ferrer
- Francesc Casals
- Pere Casas Armengol
- Ildefonso Trasserra Pajarols
- Josep Perarnau Carol
- Miguel Costa Santandreu

A continuació veurem els diferents casos de saqueig o robatori que es van produir a Avià:

- Saqueig del domicili de Montserrat Nadal Calderó
- Saqueig del domicili de Celestina Picart Gayolà
- Saqueig del domicili de Josep Maria Vilardaga Pujol
- Saqueig de la Casa Consistorial
- Saqueig del domicili de Martí Puig Pajarols
- Josep Fontdevila Montorei
- Crema de sants de l'Església parroquial
- Crema de sants i altars de l'Església parroquial d'Obiols
- Crema de sants i altars de la Capella de Clarà
- Crema de sants de la capella de Santa Maria
- Crema de sants i altars de la capella del Remei
- Crema de sants de la capella de Graugés
- Incendi de la fàbrica del Molí Salvans de Carne Llucià.

La majoria de declaracions denuncien l'assassinat o el maltractament de béns a mans de les milícies roges, dels partidaris de les esquerres, dels moviments anarquistes, etc. Per tant, el conjunt de la Causa General acusa el bàndol republicà i els seus partidaris de ser els causants de les accions contra la població del municipi; d'acord amb aquesta idea, els insurrectes denominen com "la liberación" la seva entrada al poble.

Tanmateix hem de tenir clar, que la nostra font d'informació és parcial, és a dir, redactada pels mateixos partidaris de Franco, i en part contrària a les explicacions que ens podrien oferir la gent d'esquerres que va viure la guerra.

No obstant, si ens basem només en la informació que ens proporcionen les declaracions de la Causa General, les persones acusades dels assassinats o dels robatoris eren partidaris i membres dels

partits polítics del Front Popular, del Comitè Local Revolucionari i de sindicats obrers i agraris. Es repeteixen una sèrie de noms:

- Joan S.C, Marcel·lí E.M, Valentí O.C Josep S.C, Eudald C.V, Josep G.P i Joan B.C; els quals consten com a membres de partits del Front Popular i sindicats obrers i agraris.
- Josep G.M, Isidre C.C, Josep S.C, Josep G.P i Joan S.C, els quals apareixen com a dirigents del Comitè Local Revolucionari.
- Josep C.V i Joan B.C (dirigent important del Front Popular), consten com a funcionaris dels organismes de justícia.

La major part d'aquests noms apareixen com a sospitosos dels assassinats comesos al municipi i també com a autors de diversos saquejos i robatoris, com per exemple, Joan S.C, Josep S.C i Josep G.P, membres del Comitè Local i que consten com a participants en els assassinats de Calixto Serra Ribas, Joan Montaña Tarrés i Josep Barniol.

A les diverses declaracions es pot llegir què va passar amb aquests acusats: alguns van acabar presos, morts o exiliats a d'altres països (França com a país més freqüent). No obstant, també hi ha molts casos en els quals no figura cap tipus d'informació sobre els sospitosos.

També s'ha de dir que apareixen una minoria de casos en els quals les víctimes són gent d'esquerres. En les declaracions i documents referents a aquests assassinats no hi consten els sospitosos del delictes. Això és un indicador que demostra la parcialitat d'aquesta Causa General.

Per tant, segons el bàndol insurrecte, el culpable de la guerra va ser el bàndol republicà, i que en tot moment les víctimes van ser gent de dretes, eclesiàstics, propietaris, etc. Per demostrar aquest punt de vista s'acusa en tot moment gent d'esquerres dels delictes i en la majoria de casos es presenten com a víctimes els partidaris de la dreta i del franquisme. Segurament, la versió republicana presenta la situació a l'inrevés. Com a conseqüència, resulta difícil establir una visió totalment objectiva de la Guerra Civil, ja que cadascun dels bàndols va atemptar el benestar dels ciutadans. Una guerra civil sempre és dolenta per a tothom.

Tanmateix, s'ha de tenir en compte que el franquisme va significar viure en un règim totalitari, amb la supressió de les llibertats, injustícies, presos polítics, assassinats...